1

# אבני שוהם

הכניות על לוח חרוז
שיר השירים אשר להר׳

## משה גדעון אבודאנט
ז״ל

אשר יסד ותקן בשקל הקודש
הנם קב״ שמיניות סולם נקיה
מנופה בי״ג נפה וכל רואיהם
יעידו ויגידו כי אלו הן
הנשקלים והנצרפים

נכתב באמשטירדם בשנת **התקי״ח** על יד הצעיר יס״ד״ל

**הנה** אלה קב״ שמיניות המיוסדות במדה
במשקל ובמשורה אשר ינחת תקוני:

אח נ״ע ושם הבינות בספרים וראיתי את כל הטעמים
והנם במחברתם מבולבלים ומעורבבים עמם
אותיות תלויות בין השיטות ומהם פורחות באויר
עד כי נפקד מושבם והכל היה מבולבל ומדולדל
אמרתי אל לבי והתעוררתי בעצמי וכתבתים בארע
אמנם בעיון רב כפי כח הקצר ואלה דברים שאמרתי
בהם כי לא נודע משקלם גם נקודתם לא נכון להם
וידעתי בני ידעתי שאיני כדאי והגון להכנס ולהרים
ולהסיר המכשלה הזאת מתחת ידך כי אין בי לא
דעת ולא תבונה אמרתי להלין לפניך ולציין
לך וכן נהגה ראש בשמינית גו׳ אמנם קרקיעב
הנעב הדק שלכוון משקלו צריך לנקוד פועל אחד
פעם יחד ופעם התנועות ודבר אשר כזה לא יתקן
דרכו: גם בכל קהל הקהלים ובשיטה שלאחריו
הנו בלתי שלם: וכמוהו ב״ו ולא בשתי תיבות אלו
זלות זכות הקמוצים בהיות מפסיקים בשוא:
וב״ה המנח שני סוגרים אשר הם שוים בקול
מראה ועניין אשר לא כדת הראוים:

וכמו"ש וקח" לא נכון יהיה של עולם הפוך ראית
כי הנקודה הראויה להיות לו תחת החתך הוא
קמץ ואם הנקדהו כמשפטו יכריעו השעתונים על
חביריו ויחסר יהיה ולא יעשה כן במקומנו:

**עוד** ונראה בא"זה שמיניות נסחאות שונות
ונראה ידי כולם כי לא ידעתי באור בזה'
ואחוס ברע שמתים כנ"דם ובניתי אלים כיון
והנו נ"א כלומר נסחא אחרינא:

וכאשר נסע אבי לבית עולמו בגלל מנוחתו ואינו
יכול לתקן המעוות יעבור תחת רשות הפימים
אשר הירשו לנאת מעט מן הדרך אשר בווהו
ולנטות על ימינם או על שמאלם:

**אלה הם** דברי האותיות האותיות ש"זה
דיוקים מדוייקים על השמיניות
והחרוזים החרותים בעט ברזל ועופרת הכתובים
בספר הזה אשר כתב בן הרב המחבר בלשון לעז
ונעתק ללשוננו הקדושה למען יהיה קודם כל הכתוב
בספר והכל רשום בכתב אמת:

# א

**משה** בנו נקעין נפיוביע
מוסר ודברי שיר ללב יקרבו
משלי מליצותיו כדת יופיע
מאור ומחש דת מקור חוצבו
מוצא שפתיו קול חרוז ישפיע
משפט שפת קודש לחך יערבו
מהם לרחוק הן כליל תפארת
מעמון חלי ממון וחל משמרת

# ב

**שמעו** נגידים כי אדבר נגד
שרים ורשים ועשירים יחד
שירי פרי ערי לבותי כשך
שכר ומשכר תם ולרע פחד
שאון לאון נאון ולהם מגד
שכן כלי ברזל בברזל יחד
שבר לב נשבר לנבר שבר
שכר לב נשכר לנכר שכר

## ג

**הנה** מחה דמעתי אחר פניתי
הכין לך מקום ולנמולים
הסכת והס קשב כי אני עניתי
השקט לקח לקח וקול מלים
הכן כבן אדן לך בשרתי
היה אל שתייה לך ומאכלים
השקה כמה ממי מלאת מעיך
האכל בלחמי נפשך שבעך

## ד

**שוב** שוב לקול שופר ולקראת שבר
טרם הרעה יתקעו יחדו
עוד יש לך תקוה ועוד יש שבר
עוד מעשיך הוד ושוב ימלאו
לפני המורה ולפני שבר
עד כה ועד נצח לדור ירשו
עד יהלום פנים יפוצץ סלע
יהלום ואבני חן לכף הקלע

## ה

**מתי** לדרכך תעשה מנוחה
הורה ומזורה בי מחיר דלות
מי זה יפנה בדרך אחת
אין בר ואין שבר והן קלות
יום מפני תרה היא בורחת
שפחתך אל בור עדי בלות
אין עוד מחר והוד אשר קדמו
כי חלפו עפו וספו קמו

## ו

**תחשוב** בתוך תבל להתקבע
להיות כמו אזרח בעיר קבוע
תשכח בבור מות אשר בוקע
שועף שאיפך כעוד שבוע
יצרח וכשופר יהי תוקע
לרוץ בגלגל כל עלי מבוע
תחיל הליל יום ויום יכחו
מן יכחו ללקוט ולא מצאו

[illegible]

[illegible]

# ז

**אם** עמך חכמה מסולחה
היגע בלימודה להועילך
חורשים לך חושבים ברוב אנחה
לשים מעדיך להפילך
קרבם ועם לבם מלא קנאה
עד כי לך יוכלו להאפילך
התמהר הלא טוב לי קנות מרדעת
מקנות מקור חכמה ולב לדעת

# ח

**אך** חים זרוע חס יהי בארץ
רבים וכן רבים בך ילחמו
להרוס ולרוץ רחב ולפרוץ פרץ
כי נגדך יתנבלו יתכרמו
חמתם חמת עכשוב וחרם ארץ
עד כסך עד פרקך ילחמו
כי טוב לך הלחם בכל כחך
על ישרך לחמול עלי רוחך

## ט

**אם** פז מחר כפז יהי חלקך
תגע להטמינו בתוך קרקע
לזכור מקומו אם תפן חוקך
חותם בתוך חותם בתוך קרקע
פן תיך אחול ירקע זמן דפקך
פן ממך קע ופן יאקע
אז התחשוב תאמר הלא ידעתי
כי לא לבטח גם לא לריק יגעתי

## י

**אם** מאלו אודים במעמונך
גם ינדבו כל הון וכל הוניון
תשמח תזס אמור כבוד הונך
ולך הלא אין כל והין ממון
או נכבד ממך מקוס אונך
תחת ויבודו אבלך אמון
קן הנך עני ואך עשרת
עשיר וכל כבוד ומוב חסרת

## יא

**כן** כל עמל אדם להון אין חקר
גם כל הרהוריו רק לאין
כן כל עבודת האנשים שקר
רהבם ושמחתם לאור חית ישן
הנה עבודת זה להון ויקר
כי זה בפר רועה וזה ביין
זה בא אלי מעדנה וזה אל חבל
הן זה אלי רעו רוח וגם זה הבל

## יב

**אם** רב יהי מונך חסידותך
לא יוכלו לסבול בני אדם
או תתחכם יותר בתורתך
יקוצו בחייך לקול פחדם
כסלכך חושבים לכסלך
להפוך זכותך אל כבוד הודם
אומרים הזה חסיד יהוא שוטה
יחד אחר נבלע בתוך מעשה

## יג

או לעניים פז וקנין הבור
נחשב צדקה לך והם ישחקו
החזור ועוד הרוץ ועוד הפגור
הנסיך וכן הקרב והם ירחקו
עד בוא אלי קץ המזבח יזור
ויליל וחף רנן והם יצעקו
אתה הכי חוכל והם ירעדו
אתה ברוב שמחה והם יבכו

## יד

אם ישלוך של כמעלתך
להיות לשר שופט ואם דיין
עצמך קשות לקשות לזולתך
ומכול בני חשפה לבוש שריין
אז לא הכי גלחה לחרפתך
וגם לא הכי עלוב לכל ענין
אל החמרה קיסם לבין שנך
פן יאמרו קורה בתוך עינך

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

# טו

**אז** אם אלי דבור לרב נזכרת
ללמוד ולמד דת אלי דרדק
לזכות בשם בורא להוד נזכרת
אמנם הדק היטב היטב הדק
תשפה מלאכתך כי לכך נוצרת
גם בזה יעוד מאוד דקדק
לעשות מלאכת אל בלי ערמה
כי אם אמת צדק בלי מרמה

# יז

**אם** אחרי כבוד תהי נוהר
להשיג כבוד עולם לעוזרך
תבחן כבוד מעלה עלות בהר
אך אין לך כבוד במידתך
אכן כבוד הוד היות נזהר
לעשות כבוד אוצר לנשמתך
כי כל כבוד תבל הבל לאין
וכבוד נשמה לא תזופו עין

## יז

**השם** והכבוד בדור ודור
חדס יקר כרים ובל ילין

קירקר לקירקר קיר ולפרוץ גדר
בחוץ יהי יושב מקום חולין
הקים לעצמך דור ובפרוזדור
לבוא לבית ארמון ולטרקלין
אין לך ישיו בבית דירה
ורעות עיני אזן והבירה

## יח

**קנאה** והכבוד והתאוה
עד מות ינהגוני ועד הקבר

גם ירדפוני עוד לאין תקוה
אבר על אבר עלי אין אבר
יבחו אלהים עד קפות רוח
רבות בנותיהם מלחמות חבר
איך יעצור חיל לנפש יצר
או יחדל לכסוף ולחסוף בצר

# יט

**איכה** עִוֵּר אוכל המון קנאה
עד אחזה צעיר בעת פוחקת
גם יום אחר ארחה באים שנאה
יקר שאת כבוד וכי נדבקת
איך אחזה אשה להוד נאה
גם לא לבד. ירחו והיא דופקת
איכה בתוך האש ואיך אוכל
להיות סנה בוער ולא אוכל

# כ

**קנאה** כתולע רץ על האורח
רמזה בעקרב הוא ואין רוחשת
כבוד כשרף על קהלת קרח
דתן ואבירם ואון בן פלת
דתם וחבורתם לאון גם טורח
קנאת כבודם אורח אולת
אלי בני חמדן אליל ואחרד
כי הם בתאותם בקום כפרד

# כא

**תזכור** מבל חומד והקנאי
עינו יעקר זה לרעהו
אך על מנת בגד ועל קנאו
לעקור את שינו לזולתו
יבחר חצי נזק ויתן לנגח
יגרוס מלוא נזק בקנאתו
זונות לבן חי חומרות גזרו
גם ל׳ וגם לך לא יהי גזורו

# כב

**על** מה דפק לב על מגילות רגע
סופר מהופך הוא לקול חולשא
פזר ובבולת יזרס פגע
חזלא גרש פסק עדי הכשא
לא מחריך גשיא ומקף נגע
אף חס יהיב זקף עלי רישא
ערוחא הקן חונא וכל הוחלת
דרגא הביר זרקא קבור בלבלת

## כג

הֶבֶל הֲבָלִים אָמְרָה קֹהֶלֶת
הֶבֶל הֲבָלִים הוּא וְהַכֹּל הֶבֶל
כִּי כָל גָּאוֹן הֶבֶל לְאֵין תּוֹעֶלֶת
גַּם כָּל כְּבוֹד עוֹלָם הֲלֹא אַל הֶבֶל
כִּי הַתְּבוּנָה נֶהְפְּכָה אִוֶּלֶת
אֶמֶשׁ לְמֶלֶךְ מָחֳרָת אֶל כֶּבֶל
מֵעֵת לְעֵת כְּמֶעַט כְּהֶרֶף עַיִן
כָּל הַיְקוּם נֶהְפַּךְ לְאַל וָאַיִן

## כד

מַה לְּךָ לְהִתְעַשֵּׁר וְלֶאֱסוֹף עוֹשֶׁר
לֹא לְךָ אֲבָל לְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ
אַךְ טוֹב קְנוֹת חָכְמָה אֱמֶת וְאוֹשֶׁר
לֹא לַאֲחֵרִים הֵם יָבוֹאוּ עִמָּךְ
הַעֲשֵׂה לְמִשְׁנְךָ קְנֵה לְךָ יוֹשֶׁר
גַּם לֹא תְּהִי לוֹחוֹ עֲלֵי בֵיתְךָ
וּזְכוֹר בְּנֵי עוֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ
כִּי גַם מְזוֹנוֹתָם הֲלֹא יִמְצָאוּ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

## כה

**בקבוק** לך סימן והקנקן
אל כל בני אדם בעולם
כן זה יהי מלא וזה ריקן
טמא והטהור לאות לאמם
הן המצוות אות והמירובן
לטוב ולרע על בני אדם
כלים מזונים הם במדרם
דברי חכמים בין וחידותם

## כו

**שוא** לך להשכים קום לאחר שבת
לחפור לפת לחם ואחור מים
להיות לחרפה לך ואל משגבת
כי לא חריפותך לשם שמים
החריץ ואף החרוץ לך מחשבת
אנוש ואדמה אש ודת יומים
קבוע כבוד כוז כור אחר חברת
התפור קפר עפר אחר עפרת

# כז

**אם** טוב ואם רע תחזה נכרו
גיל או דאג להם לפי שעה
יען זמן עבר כבר עברו
הווה כרגע הוא ובוא נגעה
תולדות זמן עתיד לא נמסרו
ידע הטובה כם ואם רעה
כי מה יהי מועיל באנחתך
או מה יהי מוסיף בשמחתך

# כח

**אך** התענג הרחב לאיד גם פיד
כי תעבור מים אחר ישטופו
כי מה תרפיתך ואף הקפיד
עת גן ועת רוח באש ישרופו
יום לבבך ילהב להב לפיד
עת גופך עת נפשך יהדופו
יום ממך יצא כלי מוחך
חויה לבשרך אל כליותך

## כט

**אם** לא בעוד היום תהי שינה
מתי יעובר בר מזון בירך
כזה העונה אשנה כשאפנה
שמא למחר יום פקודתך
בשאול הלא אין קול ואין עונה
אין שם מנחה פה למכהך
הנה תנפנף יום אשר נקברת
הויה לראשונים אשר שברת

## ל

**מן** האדמה קול עזובה רוח
תחיל הליל אוי אויל מדעת
אתמול לבושך בין מעיל סרוח
שוכב בתוך ערשך עלי תולעת
היום לבושך בוז מעיל סרוח
שוכב בתוך ארנך עלי תולעת
מה זה בידך עוד בכל הדשן
כי אם להשרף בבית הדשן

# לא

**מה** תחפוץ עלות עלי סולם
כי ממרומים אורך ידיחו
מה לך ואל אורות והוד עולם
לאסוף כבודם לך ולא יצליחו
הזכור אשר גאל לבך נכלם
יוסף ואחיו לבור השליחו
גאל יקום לו להוד קרנם
אחים בבזיונו כא קבוץ אחים

# לב

**אם** אין אני מי זה ינחמני
ממעשי ידי ומעצבון
עולם ומי יערים לה עלימני
מדין גיהנם לעקת חשבון
מי יעביר בלהות ויחון ממני
יכין מזון כיתי אשר רעבון
אם לא בעוד חיי ולא עכשיו
אימתי והרי זו תפילת שוא

## לג

לך אל פני מלך להגדל
חבוש לבוש לבון לחרפתך
אוחל פני כלה להגדל
בלבוש מחבות בוז לחופתך
זה יומך יחלל ויגדל
גם זו המחן בחתונתך
יומך בך קץ יעשה כלה
גויאון ופיגור העשה כלה

## לד

מלך לכל מלך ברוש שוכן
ילמוד כבוד הודו הקל וחומר
כלה קדושה גם בכל שכן
הלמוד באין דיבור וגם אין חומר
חויה לך חביון וחיים מסכן
גורם ורם גורן ורב לחומר
מלך והכלה בך יבחלו
כלה ומלך אין לך ימחלו

# לה

**מה** תעשי נפשי ומה תהמי
כי תלבשי שני בנחיתך
מה תעדי עדי ומה תהמי
אף תארכי ימים בהחוקך
שובי ושובי עוד אשי קומי
טרם גלות בשרך יחרפך
אנה כבוד המלך תהי שוכנת
יום תשכבי אל בור ואל מעלדת

# לו

**אל** תתהלל חכם בחכמתך
אף להבונה אם תהי ראשון
אל תתהלל גבור בעצמותך
אף אם גבורתך כעוז שמשון
אל תתהלל עשיר בעושרך
כי אל עדי עד הון וכל ששון
כל האי ואולי לך עדי המות
או עד אשר תלך בגיא צלמות

[illegible]

## לז

**חכם** וגם רוח בחכמתו
לא בן ימיני הוא ולא איש בושת
גבור ולא יעבור במדתו
אין כסף למכרו ולא התבושת
עשיר ולא ישיר בחלקתו
לו יחסר לחמו וכל הלבושת
אלה שלשה הם לרוב אידם
הנם כרום זלות בני אדם

## לח

**חכם** ורך רוח בחכמתו
גם בן ימיני הוא ובן איש בושת
גבור אשר יעבור במידתו
הן כסף למכרו ולו התבושת
עשיר והוא ישיר בחלקתו
לא יחסר לחמו ולא הלבושת
אלה שלושה הם לרוב הודם
הנם כרום זכות בני אדם

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

# לט

**מדה** ומשקל מעשה תבל
זה כשוה טוב ורע ישקלו
חקה היה להם דרך חובל
התפוח בכף הכבדוהם יקלו
חולי לחבל ההפוך חבל
כי בלהבת יחדו כעשן כלו
הנה בכלקהב לבד נמנחת
ומחשך עולם לאור הוכחת

# מ

**אם** חס חלילה לך הכי מכריע
הכבד נכף חובה ולך הפשע
חוי לך וחוי נפשך בעוד הפריע
התר מוסרות צורך כחוכרות רשע
חוי לך וחוי נפשך ביום ירוע
יפרח ויזרח אל זריחת ישע
היכה יהי לך עוד להוד מנוח
כי זכרך יזנח אבי זנוח

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

## מא

אל תאמרה אם כן אני חפצי
מה לי יען רבים ללא תוחלת
שלום בשררם לך נפשי
אך הם לשכרם יעלו תועלת
הם ישמרו ראשם אני ראשי
מה לי ויבערו כאש נחלת
תראה בשמחתם והבוז בוך
תלאה והמה יעמדו מנוך

## מב

לך נא והתרפס רהב רעך
כי בחבורתו לך יערב
גם בחבורתו ערוך שועך
השכיב לאידו יום לך יקרב
השמח באהבתו והוא יודעך
כי אהבת חבר כאהבת רב
שונה לך חבה ואהבת רע
מאח והוא רחוק ברית פורע

# מג

על כן קנה ובחר חבורת צדיק
גם עוד קנה וברח חבורת רשע
יקנה לך חבר ירקן צדק
וקנה בלית זונה ואוהב פשע
הטוב לך ייטיב לחזק צדק
ויעבור עלי פשע לקרב ישע
חוטאים והרשעים כים נגרש
ושמם וגם דמם הלא נדרש

# מד

עוד משלו משל דמות לשנים
אחד אלי ריקים הלא נלקט
אך השני חכם גלוי עינים
שכן בתוך טובים וכן שקט
מלך ביופיו אז כבן אבנים
לכן זה וזה חקר וכמעשקט
אך זה כשר חופים בעץ תלה
גם זה כשר משקים מאוד נעלה

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

# מה

**טוב** לך להסתפק בדי צרכך
אך לא באין פחות וגם אין רב
יען אשר תבין בזה דרכך
מידה במצוע לך תערב
כן תמצאה מידה כפי ערכך
הרחק קצוות תוך הלא תקרב
לא רב מאד גם לא כדך נכלם
כי כן תהי יוצא ידי כלם

# מז

**אף** בענוה נאוה מיצוע
כי אין להכניע עדי החפר
גם לפעמים טוב לך ביצוע
לאחוז בזה גם זה להוד ופאר
לא תהיה מכה ולא פצוע
לא בן לאי כבוד ולא בן חפר
לא גא ולא עני למרמס רגל
לא כארי גם לא גדי ועגל

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

## מז

רב לך חכמה עם שרית די
כי די מעט מים ולחם קיבר
עם המכובד הון יקר מלאי
הנה בכל השנית כבר עבר
סדר להוצאה אמת וקחי
אני לסיפוק כן שמח דבר
שוה לכיסך יאמרו החוטאים
עשיק לעניך יאמרו הכושלים

פתרון פיבל מלאור הון נלאה הקטנה
רבנו ויום רוח ומים ואמת

## מח

זולל ומוצא צורה הורג
יצירת בלדות לא בדרך טבע
כי שב למבטו כל דבר סרה
עת לא מצוא יוכל אחר השבע
יזון ילעטם אין ובית דירה
בעיר ובשדה והר וגבע
אויב אלי אביו ואל אמו
כי נפלו סוף סוף בקרב חרמו

# מט

**לא** החכם השור בליבו עומר
אך אם מעט נזק לך יגרום
לשון חכם ושמור בליבה אומר
אולי בגאוה העלה יהרוס
הלחוך לשון שור בר אולת החומר
ולשון אנוש לשון כיס הזרוס
אם שור לחסרון כים לחיי הבל
לשון לחסרון חיה לחיי חבל

# נ

**אף** כי לשון מרמה תהי נסגרת
חומות סביבה שן והבשר
השכב ועוד הקוס בתוך מחסרת
על ריב ועל מדון באין מוסר
רחוק והקרוב תהי מבשרת
הכל בידיה תהי נמסר
על חי ועל המת הזורה קשת
לירות במו אופל ולטמון רשת

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

# נא

**שור** בור והמבעה והמבעיר
אבות נזיקים אך לשון הרע
עולה על כולם ועוד הבעיר
על טוב ועל רע זב והמצורע
הקרב קרב על רב ועל צעיר
קטון וגדול לה יהי נכרע
היזק בעולם זה כאן הילק
אין לה בעולם בא גמול וחלק

# נב

**אם** מדרגות לשון בכף מאזנים
תשא אזי תמצא אכן ארבע
טובה לאיש חכמה וטוב עינים
°רעה לרשע רע ובו נטבע
טובה ורעה היא לאיש בינים
לא טוב ולא רע אל פני נקבע
°לשון אל כולם תהי נודע
חכם ורשע תם ואין יודע

°רא״ה, כלם לשון הרע

# נג

**ממהדורי** ליהוון מילי
אס בית ושב הרהי לריעותא
אס שב דמעלי ליה להוולי
המן הוי חביב לזילותא
אס בית דלא מעלי שבו מקלי
אגרא דבי שמיא זהיבותא
אקרא דמשבריך הלא די כן
אקרא דלא אריך בכל זכן

# נד

**אדם** כמו אילן כאין פורח
כלו ככל עובר כמוץ הריס
ככלוב אשר נפרח ועוף פורח
הפריק וכף הספוק ואין מערים
גן חים ואהה השלה קרח
בנפול אחול עוזך ומי יריס
כגן אשר ביאור ומים יכזבו
אוגס כזרע אס פרודור שבעו

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

# נה

אם בזמן הזרע זמן יפריח
אך כל זמן פירות פרי ירק
וזמן אחר נעמן זמן יזריח
לזמן פרי פירות פרי ירק
מעשה ידי אמן זמן יפריח
ישוף זמן כשוף בלא דעתך
כי בל בבל בלל זמן פורח
הקשוב זמן נאמן והוא בורח

# נו

על כן חכם לב אל זמן משמרת
ישא לבל ימעד זמנו פעם
יקבע בגלגל הזמן משמרת
יהלום זמן הולם כהולם פעם
גם הזמן יסגור בקוב מסגרת
אולי עזור יוכל זמנו פעם
יזמיר זמן לו מן רנן שמים
וזמן ימן שלוים כגן שם מים

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

# נז

לבן זמן הבחור ינוס דרכך
כי על זמן נחבר לך חשבון
יוליך זמן לב טוב לפי דרכך
כי לך זמן נתון בערבון
ילחך זמן ימעט מעט ערכך
כי הזמן מלחך וקוץ דרבון
נחמן זמן לָזה לְזה לעקר
לזה זמן עִקר ולזה עֵקר

# נח

כספון זמן פז רב ודי זהב
ימציא זמן לך טוב ויד בוטחת
וזמן כמשפך לך כחב יחהב
גם יד זמן תבלע וכן פוטחת
הבחור משמרת זמן הב הב
נפת זמן סלת לך קולטת
וזמן ספות משפך והשמרת
נפה והוד לזמן והל משמרת

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

# נט

**שרש** זמן יורה לך מקרה
כי מעשי ידיו זמן יזמינו
וזמן אלי קדוש קראה מורה
גם על זמן מועד זמן יאמינו
פעם ועת עקר זמן פורה
גם סוד זמן יגלה אשר יעמינו
וזמן זמנים וחצי יביע
סימן זמן כנאמן לקץ יודיע

# ס

**גלגל** יגלגל על יקר והלך
יסוב וזה ירים וזה ישפיל
לזה הוא יושיב בכסא מלך
גם זה להחכים בור אויל יפיל
שוים מרודי פז ותומכי פלך
כשור בני כשה פקוח כפיל
ירים זקופים עד נפילתם
ישפיל כפופים עד חליפתם

ט

[illegible]

כב

[illegible]

# סא

**יתנודדו** רעים בבית עשיר
אך מחצרת מך כצפור פורחים
ישיר לגיל עשיר ובכלי שיר
ודך לשיר יסיר ורעיו בורחים
כי כל ימי עני לקול הסיר
ימיו ולילו תהינה פורחים
עשיר בכל ימיו יהי זורח
עני בכל ימיו יהי בורח

# סב

**על** נשפל גנים לדך ודל
נטיף נטיף רביב יטיף ומים נוזלים
עשיר ברום גנים בנה נבדל
אין מי גשמים על גבולו מוזלים
ברם לרש בראש לרום יחדל
לשאות פרי כי הרגבים שפלים
עשיר לטוב כרמו יבקש דעת
בקעה ובן שמן ועת לטעת

## [illegible]

[illegible]

[illegible]

## [illegible]

[illegible]

[illegible]

# סג

**עשיר** ורש יחדיו בבוא אל קבר
הנם אזי שוים ואין יתרון
עשיר גדול נוגה מלא החדר
אולי אלום אלם ואין פתרון
אביון בעניו יחדל מגבר
עוד לקץ ישוב לכפרון
כלים מפוארים בעת נשברו
כלים מכוערים אזי נשברו

# סד

**אוי** אל אניות בתוך הסער
רוח סערה יום כיום הסעיר
או קול קרב נשמע ושב ונער
נופלים כיד אויב בשער עיר
מי לא יהי נחת בבהמות יער
אם שאגת אריה בקול ישיר
מה יעשה השה בבאת לטבח
מה יעשה השור בסור לזבח

נ.ב. מה יעשה אדם ואין ינוס -
אנה יהי נאלם והוא אנוס

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

# סה

אם בארזים נפלה שלהבת
מה יעשו היום אזובי קיר
גם אם ברואים נצרבו צרבת
אוי אל קציר חציר בלול יקיר
קמה בקומה איך תהי נגבת
יום אש עצי יער תהי מפקיר
השן ולויתן בחח נבקק
מה יעשו היום דגי רקק

# סו

אם על יהודים נפלה מכה
מה יעשו דגים קטני ערך
אם בגברים היתה מכה
אוי לעטלפים כרועי ברך
אם הארי נלכד בכל סובך
גם גוזלים שובבים עבודת פרך
אור נר וחברבר ככר נשבר
מה יעשו חולד והעכבר

יב

[illegible]

[illegible]

[illegible]

# סז

**תרתי** בלבי עוד והתבוננתי
על מעשה תבל ותולדותיו
על טוב מלאו רע והשתוממתי
גם רע מלאו טוב בקורותיו
אשאל לחכמי לב והתלוננתי
כי לא מצוא יוכלו מגלותיו
לריק ולהבל אני לאיתי
לרעות והן עולם הפוך ראיתי

# סח

**גם** בחכמים אחזה ענין
קצה ירע מעשה ואין יודע
חרש כסיל קטן ורב מנין
בער ואיש מבין זמן יודע
נכון וסכל עת בנות בנין
עת להרוס בנין ועת גודע
יעוף זמנו גם כעוף דאיתי
לראות ועוד עולם הפוך ראיתי

# סט

**אראה** חכמים מאריות גברו
אבדו וקץ נסיון זמן יורני
פסו אסירי עם ואוצרות דברו
הנה כמקרם גם אני יקרני
אוי כי אני עני וימי עברו
אצים נסיעתי ואין עוזרני
אנה אבקש לי מקום מנוח
לעבור בשלום מעבר מי נוח

# ע

**נם** אחזה עשיר ואיש יכולת
יחלש ואין עוד בנפלו שחת
הנו חסר לב הוא שטוף שבולת
כי נבטחה נפשו עלי הנחת
יפול לציר עשיר שאון מפולת
כי נהפך אופן בנפלו פחת
הקוף והשועל בראותם
ריקם ימיתהו כביאתם

נמשל דמה אלי עשיר

# עא

**יחיד** בני אביון לחיי צער
בן רך ויחיד מה קצר ימים
ימות אבי בנים ועודו נער
עקר וזב יחיה מלא ימים
חי קן בחייו חי כסיל ובער
מה אין חפץ חיים ואין קמים
ברוך חכם רזים וסוד עולם
זוכר ופוקד מעשה כלם

# עב

**כל** מעלות טובות וכל מדות
עם בהמות שדי ועוף נמצאו
כי גם האלף הזה סודות
על הכלל ללמוד הלא יבאו
אל טוב ואל רע הזה מידות
מוסר יגלו כי לכך נבראו
כח נא ראה נא וחקור סודם
כלם להועיל בני אדם

## עג

**גאוה** בלב אריה גדול עצמה
רחל בענותה תהי עומדת
נשר והוא שען אלא מרמה
חכמה לדבורה על זהב לומדת
שועל הלא יבין בכל ערמה
חולדה בריה השמור בעת ללדת
לך אל נמלה תחזה דרכה
תכין בקיץ כל מזון ברכה

## עד

**זה** ים וגם רמש ואין מספר
חיות קטנות עם גדולות ישרצו
גם איש וחית ים וכן שור פר
דומות ליבשה כמותם יפרצו
גם בהמות גם זוחלי עפר
איל צבי יחמור ולבי נמרצו
בם מעלות רבות הלא נסתרו
כי ה תהומות בעדם תגרו

# עה

הן אחזה עצים בעף גדלו
עלים ויופים לעבות פירות
עוד אמצאה עצים אשר חדלו
לא יצלחו פירות לבד פארית
קרעף לעוף כנף ויגדלו
שורש לשורן לחמור פרות
חסיל ישולח בם למדחפות
כסיל והורזן וכלפות

# עז

גם אחזה נבזה חדל עצים
פריו לאכלה טוב וטוב לריח
ראיו בחיים יהיו קצים
אמנם פרי עדנו כאור זורח
עלין אשר עליו כחץ קוצים
פריו כאור שמש וכירח
כי עץ קצר קומה ועץ שפל
בו הפרי עקר ונוף נפל

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

## עז

**גם** כל עצי שדה ועץ היער
ארז ברוש יהדר עצי שטים
אומרים אלי אחד כסיל ובער
ימלוך עליהם מעשה שוטים
אויה לך ארץ ומלכך נער
כי הילדים דין אמת מעוים
אמל ישלח בם לפיד נחלה
הבער בקרבם להבת אוכלה

## עח

**דרדר** והסרפד כאש ניחרו
זה לא שאת יכול וזה יכל
קוצים כסוחי אש הלא יבערו
זה חי ויבנה וזה נשכל
חרול סנה גם קוץ לאש נמסרו
אך הסנה בוער ולא אוכל
שוים שני מיני סנה וחדק
זה מאדים ידין ואל זה צדק

# עט

**צורת** פרי העץ ותבניתו
יורה לאיש זכות וגם חובה
טעמו וטוב ריחו ותכונתו
לא ריק לך רק הוא לשום סיבה
אם לח ואם יבש סגולתו
מתוק ומר משפט התום רבה
כלם לשם בוראם הלא נקראו
לכבוד האלהים יחיד נבראו

# פ

**גפן** אך ימליא ויוציא יין
יין שכר מצוה עלי נסכך
כי הוא ישמח לב כבוא אמין
אם השתיה עד כדי צרכך
משל בליל אמין כעת יאמין
על טוב ועל הרע לפי דרכך
כי המעט מרפא ולא ימעד
גם רב לגוף מדוה ולא יועד

# פא

**גם** התאנה חנטה פריה
עודה בכף החיים ויבלענה
כי אין קליפות לה לרוב יפיה
כלה דבש מתוק לחיך יחכנה
הנה דבלתה לחזקיה
על השחין יבין וימרחנה
תעלה ארוכה לו בעת יחס
אך נולדה מאז והולדות חס

# פב

**כתר** בראשך הן כמו רמון
מול פניו פז לאם הפארת
ממשבצות זהב בתוך מטמון
כדמות פניו הוד צבי עטרת
נופך ואודם הם מאל ממון
אבר לעולם בה צפון מסגרת
על כן בטרם יום בנמשך ארץ
הבחר מנוחתך ברימון פרץ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

# פג

**זית** הלא נס הוא יאלף לקח
על כל פרי פריו פרי לטוהר
עולה עלי משקה ועל יין רקח
אל נר מנורת אור לזיו וזוהר
שם טוב ושמן טוב לך למקח
כי עוד עלי יין בשמן טהר
יעלה למעלה ראש לשן יפיח
קרנו לשמחה חיש לראש משיח

# פד

**תמר** בלולב תשבח מצוה
המתיק דבש תמר לדיבותיה
תמר דרושה שת גלות ערוה
עת חבדה תמר בתולותיה
לא זנתה תמר והיא הקווה
על השבור תמר ותולדותיה
תמר זנות אין לה ודין נואפת
כי בעלה תמר תהי נואפת

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

## פה

**גם** כל אשר פירות לשם תפארת
ללמוד ללמד אל כסיל ובער
ערמון לפריו יעשה מסגרת
חקק לשמרו מזאבי יער
הלוז והשקד בבית משמרת
תהיה הגלגס בבוא עת בער
משל החיה הם למה הותלת
בא נא ראה מה אמרה קהלת

## פו

**עתה** חשוב עוד אני מניך
אל חושבי מות לאין תועלת
קדמה בעיניהם לשוא לניך
אך אין בזולתה לאיש תוחלת
התשוב בהעדרה תהי נניך
כי בערה כאש לפיד גחלת
לא כן לכו נא הגברים יום
בואה אשר בה המצאו פדיום

# פז

**טוב** לחבוב לחבור כוס מירה
אף עד זכירה בחיי קניתי
לפני בגרות החטא כבוא ערה
לא מפני מירה ונגדה רניתי
כי טוב מאד מות יעף ערה
האחר למולך בוא כך חפצתי
אם בא כיום קציר ואז נקצר
תגל ותגיע כי לכך נוצר

# פח

**טוב** להבואה אם בשר להזיר
יהיה בבישולה לטוב לנוחה
גם כל פרי גפן בעת לבצור
טוב אל הבוגרה היות נשמרת
כי טוב כרות פריה באין מעצור
לאצור לעת מחסור אלי מזמרה
כן טוב לעת בשול וכלא קבר
המורה יקר וטוב לגבר

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

# פט

**מה** לך ליחל אחרי שבעים
יען כבר עברו ימי טובה
כי העתידים הם לך רעים
כלה למכאובות ועול איבה
הנם למשא לך ועל רעיה
כי הם ידינוך לכף חובה
כפרי אשר נשאר לעצבון
תלוי עלי העץ לרקבון

# צ

**אמשול** לך משל אשר מחשבת
כי עודך דר תוך מעי אמך
תשמח אלי גיל ילדי נות מעוברת
תבכה בצאתך אור פני עמך
תאמר ברוך עמי אני יושבת
תשכח היותך אם בכל ימיך
תבחר למחיה לך מקום מנופת
תבחל בשחית גוף ילד עם נופת

# צא

**גם** אם בצחוקך ישאלו מחר
אם עוד יקום לחזור לשערי רחם
הטיב אליה לי ואיך אבחר
לשב באין שלמה ונס אין לחם
כי לי מקום אופל ואין שחר
עוד אעריך עגל שערים לחם
הנה אני יושב בתוך עמי
מה לי לבוא אמת לבית אמי

# צב

**אם** ישאלו שנת האם התמיד
בהיותך שלו בתוך חדלך
לבוא לבית מועד ועוד העמיד
הטב לקץ ימים לגורלך
הטיב ואיך הרע ואין הלמוד
מנהג בני מות בהיכלך
החמר הלא טוב לי בעודי חי
שכן בתוך רעי ובין אחי

## צג

**גם** אם יהי דורש אלי מקים
לשאול האם להם במותם נחת
או אם רצונם משאול אחרים
לשוב מהבל לעלות משאת
אם עוד יהי חפצם בנות רקים
או אם צבור בבר מלא אמתחת
יענו שאול מתעים והמועליך
הקשה הזה נבזה וזה עליך

## צד

**כל** ים אשר יצא גבול וחוק
יקחו ויאסף שוב לקדמותו
כל היסוד קרוב והרחוק
ישוב ברצון טוב לחברתו
אם כן לול השמח בעת לשחוק
עת גוף ישוב לאדמתו
עפר לעפר שב ויתחבקו
רוח לחלקו שב ויתדבקו

# צה

**אם** תחפוץ לנדוד למרחקים
גם אם אלי מדבר תהי נוסע
תשאף להוליך שם באר מרים
המן והשלוים ואין זורע
אכל עלי שדה תאו פרים
מיני מגדים לך להשתרע
יותר וכל שכן יקל וחומר
בדת פרידתך כבוד לחומר

# צו

**אם** אל מחוז חפצך כבר הגעת
שם בגוף שם במחונך
הביט וגיל הנוף ומה ידעת
כי דרכך תצלח ועזבונך
תשיג כבעל כל הון ואם יגעת
הנה שכרך טוב לאור פניך
אחר תלאה אחרי ינוע
תשקוט וגם תמצא לך מרגוע

# צז

אך אם שלון ימים לים נחשול
לסמים מזויינים לנגדך קמו
לבנות מצודות לך ופח מכשול
שמן וחויב רעשו והמו
שלמו בחמונך יצרי למשול
עד כי בחרפה יד לפיך שמו
אם כן למה תינע למה יצחת
מכל כלי ביתך ומה מנחת

# צח

תרחיק נדוד פעם ועוד אחרת
הנה סכנת ים ומדברות
לראות האם מזל לסוף גוררת
כדה להכין לך במעברות
אולי זמנך עוד יהי מאחרת
עד קץ להפריח פרי פירות
פעם ופעמים אלף תחזור
עד יום קציר חטים לך תקצור

**בינה** בני משל וחידות חדרי
שים לב להבינם וסוד יגידו
נודד למדבר או לים יחידי
סוד לנשמה יודעים יעידו
באה בשלום אל מקום יעדי
אשרה ועוב לה ארחלים יספידו
כי באת כאז קדם לבית הוריה
כמלאת ימי טהרה וכנעוריה

# ק

**אך** אם שאון ימים לים נחשול
ולקמים מזויינים ולנגדה קמו
לבנות מצודות לה ופח מכשול
שטן ואויב רעשו והמו
שלמו במחונה עדי למשול
עד כי בחרפה יד לפיה שמו
אם כן למה היגע למה ילאה
מכל כלי זיקה ומה מלאה

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

# קא

**תרחיק** נדוד פעם ועוד אחרת
הרוח מכנרת ים ומדברות
לראות החם אזל לסוף גזירת
גדה להכין לה במעברות
אולי ומנה עוד יהי מגמרת
עד קץ להפריח פרי פירות
פעם ופעמים גלות חוזרת
עד יום גמיני טוב והתעלרת

# קב

**מן** החרוזים החבור הקרוב
מגל לנגמתך לפי דרכך
כי קיד לולל יעלה על רגב
חידות מגלים הם עלי ארחך
אולי בעולתי החיו לחרוב
אולי מליצתי היה זרחך
רגנה בהדרה וכן הגיב
ספיר מעולפה בעין הרפיב

## דברי המעתיק אל הקורא

בהיות כי מצאתי איגרת בכתב הרב
המחבר ז"ל עם ה' תמונות ומחוקים ידכם
וגולת כולים עבדך נזהר בהם לחברם
בזה הספר לאמרם לעדן רב:

**על** מי לעזרה אנוס ואני אנוס גם
כתבי אנוש על מי אשליך יהבי כי
אם על אלוקי והוא לבי חכם עדיף מנביא
כלבי"א יקום כמוהר"ר יצחק בכמהר"ר ח"ים בן
סרוק ז"ל כי הנה הנלעת יחזוב יעזוב כבודו
וכבדו אן יפלא יצלח בו ארון אפו מי מאספה
ירימהו ובני אספה אלפו נס נבדו עבה מסביות
לבב הוסס מאסוס לפי מזהו באפי ואהיה כקום
כפרי לא במעל ולא במרד רלוי על כלימה
כלימה כקקה פני זה ימים ושנים על אשר
מקוצר רוח ומעבודה קשה אני מקצר והולך
כדל והלך ועוד מעט מעט אשלח את הקרבה
בובול אלוני אל מקומו ולאדני מן הקושיות
וההלוות הנופלות על מעשה כל החדש הזה:

**הן קצף** אשר מנחת בפי אמרתיה
האחד פנים והפחות ומו'
המלאכה אשר ימלאי כ"ד החדש דע בזאת הפעם
אשר אני הפיגם והמה מהלאים הלומים ברעש
ורעש הוא הפה אהקיר והקריב הטעם נעברה
ומעם

ואם בנטילת שכר מיד בעלי דינים כמשפט
קפדנים דנים ודנים בשעה אחת ובירור
הכסף מונחים לפניהם ועמיהם ומעשיהם
על דרך הנסתר ועל חכמת הקבלה כדי שלא
לשאול בנטילת ידים המזביחה לידי עניות ועוני
נקטין הא כולא בידייהו דברכת המוציא
מחברו עליו הראיה הראויה לדון על פי
הרה"ג וחכמת המספר והמשקל לזהב ולכסף
המונח בית דינם כמספרם כמשפטם כך וכך
על הדינים העולים כך וכך דהיינו פלחקה
לאחרונו מן הקודש וכן מן הנקבע ונמצא
בידם יב ואני מן המאה עד חמשים ואחרונים
ומשם והלאה ימרעו מן הערך ככתוב
בהסכמת בית דינם אל יחסר המזון מן הברכה
הערוכה שלא כהלכה ולא כסדרה ולא כמנהג
כל גבולות רבני בני גלות ירושלים אשר בספרד
ולא זו בלבד אלא אף זו שאין רבותינו אלה
מדקדקים על קיום או ביטול אשר מנהגים
אשר פשטו בקרבנו המיוסדים על פי גדולי
דורותינו

דורותינו האבות והידועים הקדמונים והזקנים
זקנו חכמת התורה גם מנהגים וגדולים השפיעו
הפילו לארץ ויחבאו להם בעולים לא חכרכם
ולא אזכירם עד זמן ועדן ולעת בואת לא
לא אוכל אלא טפח ואכסה טפחיים עלמה
שהואל לקרוא בשם ה' ביום הגדול והנורא יום
הכפורים הוא בשנותם את טעמם לפני אבי
מלך מלכי המלכים הקדוש ב"ה כדי להעמיד
את מכרת על הבנת השירה הזאת השואה
לפנו יועמדי

**ידיע** ליהוא לך אלכא כי בחזרת תפילת
מוסף ליום הכפורים התחיל הרב
החזן בקדושת כתר יתנו לך בנוסח חדש מאת
לא נשמע בקהילתנו עד היום ופתח ואמר בזקוס
כתב בשנת מות המלך עוזיהו עד סוף הפסוק
ואחריו שרפים עומדים וכו' וקרא זה אל זה ואמר
קקק ה' צבאות מכה"כ כבודו מלא עולם עד
נמרא ודלג כל כתר יתנו לך ולא הזכיר ממנו
אפילו אות אחת עד וקרא זה וכן עשה לו' שנים
מיום

מיום שנתמנה על הקהל אלא שבכל שנה ושנה
קרא שנוי מטבע ופעם הזכיר כתר יתנו ופעם לא
הזכירו ואני נוראות נפלאתי על שנוי המנהג
והמטבע שטבעו חכמים בברכה השלישית קדושת
השם ועל טורח הצבור כי האריך בענין אחד
וכן על ההפסק ועל קריאתו לפיוטים הקדושה
ואני לא ראיתי ולא שמעתי גם בעיר הגדולה
אמשטרדאם עיר מולדתי גם פה המדינה זה
יותר על חמשים שנה שנוי מנהג כזה ואפ״י אמר
שקבלה הוא בידו מרבותיו מי יאמין אל שמועתו
לבטל את מנהג הקהל שאין כח ביד שום אדם
לבטלו כדכתבו כל פוסקי דינים בכלל ובפרט
מהרי״ק שרש ט׳

**ואחרי** כן עלה בכח גדול וביד חזקה ודלג ג׳
דפים הגופים מוחזורנו אמשטרדם

כ״ו מורחמתי את אשר ארחם עד לפני ה
תמהרו ובטל את הקהל מכל הפזמונים ומכל
התחנות אשר נהגנו בם מיום הוסד יראת הא״ל
בקרבנו וכן עשה כל הל״ שנים הנ״ל ובכל שנה
בשנויים

בשנויים משונים זה מזה ולא שאלתין נועמו על
כל אלה כי יראתי כי אמרתי פן יוגעו טוב
משעליו כמשפטו כל הימים

**ועתה** אינני שואל מאחר כי אם תשובה
קטנה ככף איש בלשון קצרה וקלת
ההבנה לגלות את אזני על מנהג תפארת רבני
הקהל הגדול והקדוש ההוא בענין משפטים
ודינים אם נוהגים ואם לא נוהגים ממון פעולי
דיניהם וכן אם מנהגם הפסוק בניהם להוסיף
או לגרוע ממטבע כדי יתני לך במוסף יום
הכפורים הכתוב בסדורי תפלותינו וכן מה הם
בני הדפים אשר זכרתי אם גומרים את קריאתם
במלואותם או אם קוראים אותם בדלוג כלם
או מקצתם ואם כל אלה אינם בזכרון מכ"ת אל
נכון דרוש ידרשם מאשר פלוני הנבור אשר גדלו
עמי או משערת הרבנים רבותי כי מובטח אני
בחכמתם לא ישיבוני ריקם מלפניהם והנני מצפה
מחריש על תשובתו הרמתה ואחרי כן אמצא גם
אני והכתוב לפני גדולתם ורבנותם על כל אלה וכאלה
רבית

רבות המושבות שעמן ואחרות עמהן דרך ערוכה
ודרך ארוכה ובין הדבקים יפקדם על שמי לשלום
ולברכה עד בלי די וכן גם על מעלת כבוד תורת
אהבתו הקשורה בקרבנו אצוה את כל הברכות
הוד והדר אשוה עליו ועל כל בני ביתו כתאות
עבד אדוני זה

(חתום) משה בן גדעון אבודיינטי
נכתב בק"ק המבורג יע"א בשבט שנת התל"ח
לסדר אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שנאי בצע

# א

**מנהג** הלכה גם סברא גם
משנה והגמרא וקדמונים
כלם מדובקים במנהגם
לחקור שכר דינים לדיינים
יגונים וגורעים טעמים לפנים
על אופני דם בעלי דינים
עד כי סברא גם הלא נלאת
כי זאת בעיניה מאד נפלאת

# ב

**הנה** כבר נאמר בכל דבר
מנהג בישראל כמו תורה
גם פוק חזי עמא במאי דבר
כן גם ירושלמי לדין הורה
מי זה ומי הם בן אשר יגבר
למחות במנהג טוב והבורא
כי לא ללמד על כלל יצא
לא הון לעצמו על פרוג מצא

## ג

**מי** יתגאה בחוק בעברו חוק
פשע בכל קהל בכל מנין
לדחוק ולמחוק חוק בעת לשחוק
לחקוק בדין חדש ולא ענין
ללחוס על קרוב ועל רחוק
לפרוץ הרים בנין על קנין
לא טוב אלי עצמו בלב רחש
פורץ גדרות הוא נשוך נחש

## ד

**מצות** ומשפטים והחוקים
בם נתנו מנהג ומשמרת
בם רקמו יחיד וחזוקים
בלי יגעו בדת במעברת
כי הסייגים המדוקדקים
כלם גדרות הם ומגדרת
כלם יסודות אל דבר תורה
כלם משען לה ואל עזרה

# ה

כי מי כזה דור שוה בכל דורשיו
קם רב אבי גדור והם ראש דור
יחריש בפירושיו ומדרשיו
אם בערך לין דך וכפרו דור
לרום גבול כל ראש בחדושיו
לדרוש ברום מדור ולפרוץ דור
לא אש לגילוהא דקדמאי
לא זך בכסופא דבתראי

# ו

כי בעבור כמע יגו פניו
לנרון נדרות או סייג קדוון
כי על שכר לין יענים עינו
יהיר במצות דין מסיר מזון
יהיר ומחר עוד בביה דינו
על כל אחר מצות גמילה הין
דומיא דהוא מוהל דהדרבה ס״ קעב
ליעול למי מצוה דמילה בה

# ז

**גם** יאמרו עליו המון העם
חולק פלוני רב עלי כל רב
הלם עלי כל רב הלום פעם
על כל חבריו הוא יזריבה רב
על כל גדולי דור באף יזעם
על כל תלמודיו הן ברקים רב
ודאי לא אהא לרבנו··
אלא דקה אהא לחננו··

# ח

**כי** גם בכתי זה אני אלטוש
עלי אשר אבי ואבי אבי
אבני ואת קברי כדי לנטוש
כל כח ובכל את נהיגתי
כי איך סיני אתן ואיך אמוש
מנעו בחורותי בזקנתי
לעת פרי דתי אלי מרחם
גם יום פרידתי אהי לחם

## ט

**איכה** ישולח ד' בחוק ישר
מנהג אשר פשט בכל צבור
אם שר ואם עשיר האם יכשר
לשנות במנהג אות ואם דבור
או אם ביום כפור יהי אפשר
לקוץ במנהגים ואם לבור
כל איש לפי דעתו ולפי דרכו
כי עוד יכבו את לפידתו

## י

**אנשי** כנסת הגדולה אם
לא ידעו לא מצאה ידם
להקון בכתר מלאכים ומראים
סדר קדושה אל בני אדם
אם חכמו מהם מאד באים
לשניר במעמדם והפקידם
יצאו קטנים מבני עמי
יורו העודה דת ודין עם מי

## יא

**שנור** במטבע ואין קנה
אנו לתועלת ואל יתרון
מונח בתוך מטה ואין חבה
הנה ידי מנוי לחסרין
כתר קדושת שם ידי חובה
איך יוכלו לנחת לכשרון
מה מנחו אם כן במדורם
כי שוא ואפס עמלה נפשם

## יב

**איכה** בבגדי מוי מקום כתר
ננחיל קדושת שם בכפורים
איך כשרפים עומדים שיר
נשיר קדושה יתנו סופרים
מי זה אשר ידע בזה פיר
או מי בזה מנא בסדורים
בוקה מבוקה היא מבולקה
טרחא דצבורא והפסקה

## יג

**איכה** בבל תוסיף ובל תגרע
יוזק גבול חזק כמנהגים
איכה נבטל חוק ודת נפרע
לקריאת קדושת יום לסירוגים
איך בבירכות נחזה ברע
לשנות במטבען בדיונים
אם רב ואם זקן כזה צוה
טוב לו לתקן את אשר עוה

## יד

**למה** כליון נקראה הלל
שלש לפי מחזור שלש שנים
כי מנעו קהל בהתפלל
שירים ופזמונים והקינונים
על מה ביום איום להתגולל
באו להפר חוק לראשונים
מי יאמין להם ומי ישמע
כי נגרה עין וכן תדמע

**ואלה** מוסיף על הראשונים דברים
כלפי שוררים שרים ומשתמשים
בשמות קדושים ועל שמות האל נומרים
מתכסים ומתקשטים בשל שוררים ומחכמת
השיר נעדרים ולמען תהיה לאת הקר השורר
ועתה אמרתי אגלה אוזן כלם בדבר אשר זה:

שומה בשלמה זר מעיל קרוח
רוכב בקול חרשו עלי תולעת
למה להתעטף מעיל קרוח
ויעטוף כל בוז עלי תולעת
איכה הדבר לי מעיל קרוח
בנוי לתלפיות עלי תולעת
אם נמלאה כי לך מעיל קרוח
נאוי לתלפיות עלי תולעת
מעשה ידי אומן ביד איש הלך
ירים בעליו אך לזר יאפיל
כי זר אשר שש בשרשים מלך
כבוד והוד ושם בחש יפיל

מה לך אנוש רמה להתעלות
לכסות ולקשוט לך בעדי מלך
אם סודך יביא להתגלות
גלגל יגלגל על יקר והלך

אם קולך קול ישקוב זרים
משתוממים עלך כעל הפיל
דע כי גדולתך בפה שרים
יסוב וזה ירים וזה ישפיל

גבר אשר כל שיר אשר דב
נואם שפתיו הוא ואין לו פלך
כל איש תבונה וחכם לבב
לזה הוא ישיב בכסא מלך

רק לאשר בגג והוא בא גג
כי כן בשירותיו לרום יעפיל
אם יעלה ראשון עלי הגג
נס זה להתחית בור שאול יפיל .